

**Zasady postępowania i podejmowania interwencji w przypadku podejrzenia
krzywdzenia dziecka w środowisku rodzinnym**

1. Jeśli pracownik przedszkola podejrzewa, że dziecko doświadcza przemocy z uszczerbkiem na zdrowiu (oznacza to spowodowanie choroby lub uszkodzenie ciała, np.: złamanie, zasinienie, wybite zęba, zranienie, pozbawienie wzroku, słuchu, mowy, wywołanie innego ciężkiego kalectwa, trwałej choroby psychicznej, zniekształcenia ciała itp.), wykorzystania seksualnego lub/i zagrożone jest jego życie, ma on obowiązek:

- zadbania o bezpieczeństwo dziecka
- powiadomienia dyrektora/koordynatora do spraw ochrony małoletnich w przedszkolu.

W takim wypadku należy niezwłocznie zawiadomić policję.

2. W przypadku podejrzenia innego niż wymienionego w punkcie 1 sposobu krzywdzenia dziecka w środowisku rodzinnym, koordynator wzywa opiekunów dziecka, którego krzywdzenie podejrzewa, informuje ich o podejrzeniu, oraz o konsekwencjach prawnych stosowania przemocy wobec małoletniego. Koordynator sporządza notatkę ze spotkania - ***Załącznik nr 3.***

2. Koordynator we współpracy z wychowawcą powinien sporządzić opis sytuacji przedszkolnej, rodzinnej dziecka na podstawie rozmów z dzieckiem, nauczycielami, rodzicami, opiekunami prawnymi oraz plan pomocy dziecku.

Plan pomocy dziecku powinien zawierać wskazania dotyczące:

- a) podjęcia przez przedszkole działań w celu zapewnienia dziecku bezpieczeństwa, w tym zgłoszenie podejrzenia krzywdzenia do odpowiedniej instytucji;
- b) wsparcia, jakie przedszkole zaoferuje dziecku;
- c) skierowania dziecka do specjalistycznej placówki pomocy dziecku, jeżeli istnieje taka potrzeba.

Plan pomocy dziecku jest przedstawiany przez koordynatora – pedagoga opiekunom z zaleceniem współpracy przy jego realizacji.

3. W przypadkach bardziej skomplikowanych (dotyczących np. wykorzystywania seksualnego lub znęcania się fizycznego i psychicznego o dużym nasileniu), kierownictwo przedszkola powołuje zespół interwencyjny. W skład zespołu mogą wejść: pedagog, pedagog specjalny, psycholog, wychowawca dziecka, dyrektor lub zastępca dyrektora, inni pracownicy mający

wiedzę o krzywdzeniu dziecka lub o dziecku (dalej okreśłani jako: zespół interwencyjny). Zespół interwencyjny sporządza plan pomocy dziecku adekwatny do przypadku.

4. W przypadku, gdy podejrzenie krzywdzenia zgłosili opiekunowie dziecka powołanie zespołu jest obligatoryjne. Zespół interwencyjny wzywa opiekunów dziecka na spotkanie wyjaśniające, podczas którego może zaproponować opiekunom zdiagnozowanie zgłaszanego podejrzenia w zewnętrznej, bezstronnej instytucji.

5. Ze spotkania zespołu interwencyjnego sporządza się protokół – *załącznik nr 5*

6. Plan pomocy dziecku jest przedstawiany przez koordynatora opiekunom z zaleceniem współpracy przy jego realizacji.

7. Dyrektor lub koordynator informuje opiekunów o obowiązku dokonania przez przedszkole zgłoszenia podejrzenia krzywdzenia dziecka do odpowiedniej instytucji (prokuratura, policja lub sąd rodzinny, ośrodek pomocy społecznej bądź przewodniczący zespołu interdyscyplinarnego – procedura „Niebieskie Karty” – w zależności od zdiagnozowanego typu krzywdzenia

i skorelowanej z nim interwencji).

8. Po poinformowaniu opiekunów zgodnie z punktem poprzedzającym – dyrektor lub wicedyrektor przedszkola składa zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa do prokuratury, policji lub wnioski o wgląd w sytuację rodziny do sądu rejonowego wydziału rodzinnego i nieletnich, ośrodka pomocy społecznej lub przesyła formularz „Niebieska Karta – A” do przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego.

9. Po ustaleniu, że problem krzywdzenia wymaga sięgnięcia po środki represji karnej wobec rodziny i izolowania od niej dziecka, zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa na szkodę małoletniego, zawiadomienia sądu opiekuńczego dokonuje dyrektor przedszkola.

10. Dalszy tok postępowania leży w kompetencjach instytucji wskazanych w punkcie poprzedzającym.

Jeśli istnieje podejrzenie, że dziecko doświadcza zaniedbania lub rodzic/opiekun dziecka jest niewydolny wychowawczo (np. dziecko chodzi w nieadekwatnych do pogody ubraniach, opuszcza miejsce zamieszkania bez nadzoru osoby dorosłej), pracownik przedszkola ma obowiązek:

- zadbania o bezpieczeństwo dziecka,
- powiadomienia dyrektora/koordynatora do spraw ochrony małoletnich w przedszkolu.

Dalsze kroki to:

- Rozmowa z rodzicem/opiekunem,
- Powiadomienie o możliwości wsparcia psychologicznego lub/i materialnego,
- W przypadku braku współpracy rodzica/opiekuna powiadomienie właściwego ośrodka pomocy społecznej (dyrektor/koordynator do spraw ochrony małoletnich).

Jeśli dziecko doświadcza innej przemocy fizycznej (np.: klapsy, popychanie, szturchanie), przemocy psychicznej (np.: poniżanie, dyskryminacja, ośmieszanie) lub innych niepokojących zachowań (tj. krzyk, niestosowne komentarze) należy:

- Zadbać o bezpieczeństwo dziecka,
- Powiadomić dyrektora/koordynatora do spraw ochrony małoletnich w przedszkolu,
- Przeprowadzić rozmowę z rodzicem/opiekunem podejrzanym o krzywdzenie,
- W przypadku braku współpracy rodzica/opiekuna lub powtarzającej się przemocy powiadomić właściwy ośrodek pomocy społecznej dyrektor/koordynator do spraw ochrony małoletnich). Powiadomienie należy złożyć na piśmie lub mailowo opisując wszystkie niepokojące zachowania zaobserwowane w rodzinie dziecka,
- Równolegle złożyć do sądu rodzinnego wniosek o wgląd w sytuację rodziny. Wniosek należy złożyć na piśmie do sądu rodzinnego właściwego ze względu na miejsce zamieszkania dziecka.

§ 12

1 W związku z podejrzeniem ryzyka krzywdzenia lub krzywdzenia małoletniego przez pracownika, dyrektor niezwłocznie wdraża procedurę interwencji:

- 1) izoluje dziecko od potencjalnego sprawcy;
- 2) zawiadamia policję, dzwoniąc pod nr 112 lub 997;
- 3) ponadto dyrektor jako pracodawca podejmuje dodatkowe kroki - zgodne z Kartą Nauczyciela, Kodeksem pracy, ogólnymi przepisami prawa.

§ 13

1 Dziecko, które czuje się pokrzywdzone przez innych, w tym dzieci, może zgłosić ten fakt każdemu pracownikowi przedszkola.

2 Wszelkie przejawy przemocy, agresji, w tym fizycznej, powinny być niezwłocznie przerwane przez pracownika lub inne osoby będące świadkami incydentu.

3 Pracownik po powzięciu informacji o podejrzeniu krzywdzenia lub krzywdzeniu dziecka, zawiadamia o tym fakcie dyrektora, koordynatora i wychowawcę, którzy informują

opiekunów małoletniego i sporządza notatkę służbową (załącznik nr 3).

- 4 Dyrektor wdraża procedurę interwencji i wskazuje osoby odpowiedzialne za udzielanie pokrzywdzonemu wsparcia adekwatnie do zdarzenia.
- 5 Nauczyciele i specjaliści pracujący z małoletnim podejmują niezwłocznie działania mające na celu zniwelowanie przejawów agresji i przemocy, a także wszelkich niewłaściwych zachowań małoletnich. Jeśli sytuacja tego wymaga współpracują z instytucjami, organizacjami udzielającymi pomocy dzieciom i młodzieży, poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, w tym specjalistycznymi.
- 6 Jeżeli dyrektor we współpracy z koordynatorem i zespołem nauczycieli i specjalistów udzielających dziecku pomocy psychologiczno-pedagogicznej, stwierdzi konieczność, wówczas powiadamia organy zewnętrzne (instytucje pomocy społecznej, policję, sąd rodzinny) o zaistniałej sytuacji oraz potrzebie, np. wglądu w sytuację rodzinną dziecka.
- 7 Koordynator we współpracy z wychowawcą, pracownikiem, który stwierdził zagrożenie lub wystąpienie krzywdzenia dziecka, nauczycielami specjalistami (wg potrzeb) organizuje spotkanie z rodzicami dziecka (przedstawia ustalone przez zespół formy i zadania pomocy psychologiczno-pedagogicznej, którą ma zostać objęty małoletni).
- 8 O objęciu małoletniego, który jest podejrzany lub dopuścił się krzywdzenia innego małoletniego, i ustalonych formach pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla niego zostają powiadomieni jego rodzice na odrębnym spotkaniu.
- 9 W przypadku przemocy rówieśniczej, innych zachowań ryzykownych ze strony małoletnich, pomocą psychologiczno-pedagogiczną i wsparciem należy objąć również dzieci będące jej inicjatorami, biorąc pod uwagę potrzebę współpracy w tym zakresie z instytucjami zewnętrznymi, w tym poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, a także dzieci, które były ewentualnymi świadkami zdarzenia.
- 10 W sytuacji, gdy rodzice małoletniego, będącego inicjatorem przemocy i innych zachowań ryzykownych powtarzających się, nie podejmują współpracy z przedszkolem, dyrektor lub koordynator, po ocenie stopnia zagrożenia, zawiadamia właściwe instytucje (policję, sąd rodzinny, pomoc społeczną).